

Izhaja vsak **torek** in **soboto** v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pada na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnštvo „Gorice“. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

V prepiru torej naj išče naš narod svojo srečo, svoj obstanek!

V.

Naloži bolnemu in izhiranemu človeku težek tovor in ga prisili, da ta tovor nese v goro, — pa imaš pred seboj podobno našega ljudstva, ako se isto rebelira kakor to zahteva „Soča“. Ali je pa človek o ljubi oni, ki bi silil bolnega človeka, da prenaša težke tovore? Ne! In jednako torej ni prijatelj našega ljudstva, kdor je hujska v neslogo in je hoče rebelirati, marveč zadati mu hoče k tolikim udarcem še — smrten udarec.

Naš kmečki stan je obnemogel. Iz nekdanj brezskrbnega kmetovalca je postal slovenski kmet izmučena para, ki komaj preživlja sebe in svoje in je takih, ki niti tega ne morejo: jedna slaba letina, pa v roko popotni les in hajd po svetu s trebuhom za kruhom! Uzrok temu so nesnosni davki, ter druge vedno rastoče potrebe. Zemlja mu ne rodi več tako, ker je ne more uspešno gnojiti in obdelovati; kmečka mladina dirja v mesta in v židovske tovarne ter pušča kmetijsko delo na cedilu, a kmetovalec si brez delavnih rok pomagati ne more. Kadar pa mu je sreča mila in vendar kaj pridela, takrat pa mu stopi nasproti židovska konkurenca in mu onemogoči prodati za dobro ceno pridelke, da bi plačal silne davke in opravil druge potrebe v denarjih, kolikor jih v pridelkih plačati ne more.

Posledica tega je tamna skrb, ki čuva ob postelji in mizi kmetovi ter ga preganja na vsak korak. Ali je čudo, ako kmetovalec v takem položaju obupa, ako mu padejo roke ob životu in nimajo več poguma prijeti za delo? Ali je pa tudi čudo, ako tako izmučen kmetovalec pograbí po vsakem sredstvu, ki mu — četudi le za hip — olajša težo skrbi? In katera so ta sredstva? Zadolževanje in za tem čestokrat obupno pijančevanje! Ali je „Sočin“ članek že videl kedaj takega kmetovalca, kako slabe volje je, kako poveša glavo, kako je čemen in kako pohaja, mesto bi delal na polju in v vinogradu? O takem kmetovalcu je lahko dr. Tuma v Bovcu rekel „da mu ni več pomagati“.

In kaj lažjega nego takega polu obupanega kmetovalca nahujskati zoper to in ono, da: zoper nebo in zemljo; kaj lažjega nego takega kmetovalca uveriti, da je — duhovnik kriv njegove bede, češ, glej, kako se duhovniku dobro godi, kako rudečeličen je, kako rejen, a živi brez trpljenja itd. itd. Obupani kmetovalec, ki ni poučen o tem — a da ne bi bil poučen, zato hoče skrbeti židovstvo po svojih socijalno-demokratskih agentih — od kod izvira uzrok njegovi bedi, on ki ne vidi tega uzroka, **židovskega milijarderja**, pred seboj, on boče hitro verjel hujskačem, da je duhovnik s svojimi „rudečimi lici“ pravi uzrok njegovi bedi in dobro mu dene, ako se, nahujskati, zamore znašati vsaj nad duhovnikom.

Zato pa vidimo v vrstah naše „narodno-napredne“ „stranke“ največ takih obupanih, zadolženih in v pijančevanje zabredlih kmetovalcev.

Židovstvo, da zakrije svoje črne namene s krščanskim ljudstvom, a da izrazi ob enem svoje tisučletno sovraštvo zoper krščanstvo, nareka svojim plačanim soc. dem. hujskačem, da hujskajo ljudstvo zoper duhovščino kot uzrok ljudske mizerije. In vendar je stotisočkrat dokazana resnica, da po duhovščini ni prišel na boben še niti eden kmetovalec, a da po židovstvu pride ob svoj dom in kruh vsako leto na tisoče kmetovalcev in njihovih družin.

In vendar je v teh hudih časih in groznih izkušnjah za kmetovalca jedina rešitev, da se umiri in mesto da razsaja in obupa, da trezno presoja svoj položaj in s pomočjo dobro mu hotečih mož ukrepa kar treba za zboljšanje svojega stanu.

Naš kmet je na robu gmotnega propada. Le jeden nepremišljen korak, pa je — notri. Po vseh kmetijskih domovih vlada nevolja zaradi slabega gmotnega položaja. Od nevolje do jeze in od jeze do revolucije pa je le jeden korak. Kako pa bi bilo v naši deželi, ako bi naše ljudstvo poslušalo židovsko socijalno demokratske hujskače okoli „Soče“ in bi se otreslo duhovščine, ki še jedina vzdržuje kmeta, da vztraja, da ne obupa in

se ne spozabi? Kako bi bilo? Le čujte! Veselje do dela, ki že sedaj ni zelo veliko, bi padalo od dne do dne; kmetje — najprej možaki a za njimi tudi žene in otroci — bi posedali le po krčmah in pili in rajali kratek čas za izposojeni denar, nemoralnost bi rastla, a delo bi stalo, polje in vinograde pa bi preraščal gosti mah. Krčmarji bi bili, za kratko seveda na dobičku — kajti v krčmah bi ljudstvo „pretresalo svoje uboštvo“ in zapravljalo izposojeni denar in ni brez pomena, da se dr. Tumovo glasilo, kot nekaj propagator židovske socijalne demokracije, najbolj zavzema baš za krčmarje in da jim je njen gospodar dr. Tuma hotel celo znižati davčno breme, hoteč pa je povišati obupanemu kmetovalcu, kateremu po njegovih (dr. Tumovih) lastnih besedah ni pomoči več.

V krčmah bi se pridno brali „napredni“ časopisi a delale zarote proti svariteljici duhovščini, katere bi nikdo več ne poslušal; male kmetije bi padale najprej v žrelo židovskih izmozgavalecev, — a za malimi kmeti bi prišli na vrsto tudi večji kot žrtve neizprosne židovske molohu — vse to po prvotno določenem židovskem načrtu. Tako se je godilo in se še dogaja v Galiciji in povsodi, kjer je zavladalo vsemogočno židovstvo.

Ali torej to hoče in želi našemu ljudstvu dr. Tuma in njegov list „Soča“? Torej s tem namenom je prišel na Gorisko, da uprizori razkol? O da, potem se razumemo, potem razumemo, da je njegov nastop pravcati predhodnik židovske poplave v tej pokrajini! —

Tako bi bilo torej z našim kmetovalcem, — kaj pa trgovec, obrtnik in delavec?

Že v prejšnjem članku smo rekli, da je kmetijstvo temelj napredku trgovca in obrtnika ter ako propade kmetijstvo, propadeta gotovo tudi trgovec in obrtnik. To je vendar jasno ko beli dan! Kako pa hoče dr. Tuma utemeljiti svojo trditev, da je le še obrtniku in trgovcu mogoče pomagati, a kmetu ne več? Od koga in od česa živita trgovec in obrtnik? V mestu morda od mestnega prebivalstva

neposredno, a posredno vendar le od kmeta, kateri tudi za ljudi v mestu orje in seje. Ako neha kmet orati in sejati, neha tudi mestjan živeti. A na deželi, na kmetih, v trgih in vaseh živita trgovec in obrtnik neposredno in izključivo le od kmeta. Kako naj je torej tema dvema pomagati, ako kmetu ni več pomagati? Dr. Tumova trditev v Bovcu je torej velikanski nezmisel, ali pa tiči v njej skrita zvijačica. V katerem slučaju bi „napredovala“ ali bila na dobičku trgovec in obrtnik, ako bi tudi kmet propadal? Le v onem, ako bi kmet začel nezmiselno zapravljati ter bi od izposojenega denarja tudi trgovcu in obrtniku dal zaslužiti več nego more zdaj. Ali to bi trajalo šmentano malo časa in ako bi trgovec in obrtnik vse žile napela, da se okoristita na kmetovem propadanju. A potem? Tako počenjanje pa bi ne bilo samo nekrščansko, marveč naravnost nečloveško.

Ali na kaj tacega napeljava dr. Tuma? Drugo, kar bi se moglo smatrati za napredek vsaj obrtnika, bi bilo, da tudi naši obrtniki po deželi začnejo proizvajati en gros za konfesije doma in na tujem. Toda deloma obrtniki v tem pogledu lahko napredujejo tudi če niso pod — kavdinskim jarmom dr. Tume, oziroma židovske socijalne demokracije. Sicer pa je tudi tu zopet pošast židovske konkurence, katere se ne uniči ob obstoječih razmerah in pod obstoječo zakonodajo. Ali pa naj naš obrtnik — živeč o fizolu in krompirju — dela za židovske in požidovljene zaloge po mestu in po deželi? To bi bil lep napredek in lepa bodočnost za našega delavca in obrtnika, za kakoršno ne moreta biti hvaležna dr. Tumi in njegovemu naprednjaškemu generalštabu! Jedino to pa so možnosti „napredka“, za katero se zna zavzemati „Soča“ in njen čarobni krog.

Čemu torej rebelirati tudi trgovca in obrtnika? Da se borita z mlinom na veter kakor Don Kižotov sluga Sanho Panza? Kaj bi imela trgovec in obrtnik od medsebojnega prepira in nesloge? Pač le samo škodo, kajti o stalni koristi na to stran, kakor smo ravnokar temeljito dokazali, ni govora in za resnično korist k večjemu bi bilo vredno „duševno

LISTEK.

Zgodovina tolminske šole.

(Dalje.)

Za učitelja je bil Leban pa ustvarjen. Učiti je znal izredno lepó. Učenca trde glave je z nenavadno hladnokrvnostjo in potrpežljivostjo toliko časa vežbal, dokler ni drugih v učenju dohitel. Zató so mu bili pa tudi učenci za čudo vdani. Lubinji ga še dandanašnji ne morejo prehlaviti. Zadnjo službo je imel na Ponikvah, kjer je bil nevarno zbolel. Ondi ni imel zadostne postrežbe. Šel je v Gorico v bolnišnico Vsmiljenih bratov, kjer je 3. junija 1893 umrl.

Za njim je dobil službo

2. **Ferdinand Gabršček**, rojen 4. avg. 1870 v Tolminu. Dopršil je dva realčna razreda v Gorici in učiteljišče v Kopru. Zrelostno preskušnjo je došal 12. julija 1890 in bil usposobljen za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Z dekretom 30. avg. 1890 je prišel za provizornega učitelja na Lubinj, od tam 12. dec. 1891 na Žago, 25. avg. 1893 v Dolenjo Trebušo, 8. okt. 1895 na Trnovo pri Kobaridu 1. dec. 1895 v Cerkno, 10. sept. 1898 pa v Bovec. Dne 31. julija 1900 je bil imenovan za provizornega voditelja pri Sv. Luciji na Mostu.

Njegov naslednik v službi je bil

3. **Kristijan Kogoj**, rojen 28. aprila 1865 v Tolminu. Dopršil je nižjo gimnazijo v Gorici in (v letih

1882—1886) učiteljišče v Kopru. Zrelostno preskušnjo je prebil 28. julija 1886 in bil usposobljen za ljudske šole s slovenskim in z nemškim učnim jezikom. Istega leta (24. sept.) je bil imenovan za proviz. podučitelja v ipavskem Križu. Ko tak je bil premeščen z dekretom 22. avg. 1887 v Ravnico, ob letu (22. avg.) pa v Kanal, kjer pa službe menda še nastopil ni. Želel si je namreč na Tolminsko, in okr. šolski svet mu je podelil 13. okt. 1888 podučiteljsko službo v Volčah, 6. okt. 1890 pa v Cerknem. Dne 12. dec. 1891 je prišel za prov. učitelja na Lubinj, kjer je po dolgem bolehanji 27. junija 1894 za sušico umrl. Pokopan je v Tolminu.

Za njim je prevzel službo

4. **Ferdinand Kavs**, rojen 1. 1876 v Bovcu. Šolal se je na pripravljalnici v Kobaridu in na učiteljišči v Kopru. Preskušnjo zrelosti je došal 6. julija 1894 in bil usposobljen za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Prvo službo je imel na podružni šoli na Lubinju. Podeljena mu je bila s podučiteljsko plačo in osebno doklado z dekretom 2. avg. 1894. Z Lubinja je bil premeščen (27. avg. 1896) na Žago in ond 10. marca 1897 za proviz. učitelja imenovan. Ko tak je dobil 7. okt. istega leta službo na malo poprej ustanovljeni šoli v Kalu blizu Bovca, kjer je bil 10. febr. 1898 za stalnega učitelja in voditelja imenovan.

Na tej šoli ni več rednega poduka, odkar je šel Kavs na Žago. Število otrok se je namreč zmanjšalo

in hodijo le po dva dni v tednu v šolo. Pouk oskrbujejo tolminski učitelji excurrando.

b) Šoli v Čadrgu in na Perblji.

Okrajni šolski svet je bil sklenil že l. 1872 ustanoviti dve redni šoli, eno v Čadrgu, drugo na Perblji. Ta ukrep se pa ni izvršil. Namesti dveh rednih šol imajo ondešnji graparji potovalnega učitelja, ki poučuje nekaj dni v Čadrgu, nekaj pa na Perblji vkup kakih 120 otrok. Lastne šolske hiše nima do zdaj ne eden, ne drugi teh krajev.

Učiti je bil začel ond 1

1. **Ferdinand Jelinčič** l. 1891 na zimo. Učil je, kakor je bilo že rečeno, do jeseni 1893. Na to je prevzel službo meseca oktobra 1893

2. **Rudolf Jelinčič**, prejšnjega brat, rojen 1. 1873 v Otlici. Bil je eno leto na pripravljalnici v Kobaridu in štiri leta na učiteljišči v Kopru. Zrelostno preskušnjo je došal 18. sept. 1893 in bil usposobljen za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom. Službo je dobil koj. Imenovan je bil namreč že 3. okt. 1893 za potovalnega učitelja v Čadrgu in na Perblji. Ko tak je bil 2. avg. 1894 na Reko-Poljice premeščen. Od tam je šel 29. avg. 1896 za provizornega učitelja in voditelja na enorazrednico v Podbrdo, dne 9. jan. 1899 pa na Št. Viško goro. Ko tak je dobil 22. avgusta istega leta službo na Vrsnem, dne 25. febr. 1900 pa na svojo prošnjo v Dolenji Trebuši.

(Dalje pride).

rebelirati“ koga.)* Škoda pa bi imela, ker vsaka nesloga in razpor rodi razburjenje, a v razburjenju ni nikdo zmožen za koristno delo, kamo-li za napredek! To naj si tudi naši obrtniki in delavci dobro zapomnijo in naj že vendar enkrat začnejo misliti s svojo glavo ne pa z glavo dr. Tumovo, ker to jih ponižuje pod njegovo stopalo!

Od nesloge in prepira — kakor imamo žal že bridke izkušnje v naši pokrajini — ima tako kmet, kakor trgovec, obrtnik in delavec le očitno gmotno izgubo, to smo dokazali na lahko umeven način v teh vrstah. A razun te izgube preti nam še druga bridka izguba in ta je: izguba narodnega ugleda in dobrega imena pred svetom, a s tem tudi izguba našega narodnega obstanka. Ni da bi izgubljali mnogo besed o stvari, naši čitatelji naj imajo le stalno pred očmi to, kar nameravamo z nami dvojni in trojni sovražniki našega obstanka: židje, Vsenemci in Italijani, in pa žalostno resnico, da je največ narodnih izdajic v čarobnem krogu „narodno-napredne“ garde — pa čutijo takoj, koliko je ura bila.

Vsakdo, ki v teh nevarnih časih hujša naše ljudstvo na neslogo in prepir, služi sovražnikom našega gmotnega in narodnega obstanka.

In ker to „Soča“ dela, se je izdala sama za narodno izdajsko glasilo židovske socialne demokracije. Lepo nalogo si je izbrala, po tem, ko so si njeni kolovodje zaigrali vsako pravico do narodnega dela! S svojim tičmiševskim pisanjem prikrojenem prav po madžarsko židovskem receptu ponarejanja in zajedno v prah teptanja proste ljudske volje skuša samo podirati to, kar gradijo narodu v korist njega prijatelji.

Naravnost zabito je torej ono, s čemer odgovarja „Soča“ v svoji 95. letošnji številki, pisano le za Tumove tepce ne misleče s svojo glavo, češ, da mi hočemo le tako „slogo“, da bodo „gospodje v črni suknji s par podrepniki vse komandirali po celi deželi, da bo veljalo le tisto, kar pride iz posvečenih ust“ itd. itd. Nijedenkrat nismo trdili in hoteli tega, kar trdi in nam podtika „Soča“ — pač pa z vso odločnostjo zatrdimo, da smo s sreem in dušo za ono slogo, v kateri sodelujejo in ne komandirajo, naši množični narodnoizkušeni duhovniki skupno s posvetnimi narodnimi delavci, — odločno nasprotni pa smo oni neslogi, s pomočjo katere naj komandirata pobratima Tuma in Gabršček s par podrepniki „vse po celi deželi“. Kajti delo naše narodne duhovščine je le ljudstvu v korist, a v neizmerno škodo je ono, kar hoče našemu ljudstvu

*) Za stafažo socialističkim hujšakem zoper duhovščino in dobička-in slavelačnim naprednjaškim generalom je pa naše delavstvo še vendarle predobro! Toliko zajedno v odgovor na pikanje v četrtkovi „Soči“. O p. pis.

GLASBA.

Ravnokar je izšel 2. zvezek „Novih akordov“, katere izbornou urejuje dr. Gojmir Krek, zalaga pa Schwentner v Ljubljani. Vsebinska tega izvrstnega zvezka pa je sledeča:

1. „Sanjarija“ v h molu za klavir, zl. Anton Sajovic. Skladba je povsem originalna, ni težavna; se bo kmalu priljubila. 2. „Če na poljane rosa pade“, samospev v a molu s klavirjem, zl. dr. B. Ipavec. Skladba vedno mladega in duhovitega skladatelja je lepa, tekoča, v vsakem obziru dovršena. 3. „Vabilo“, zl. Jos. Procházka; moški zbor v a duru. To je silna, doneča in impozantna skladba. 4. „Vabilo“, zl. dr. Gojmir Krek za mešan zbor. Skladba svedoči skladatelja dovršene šole in bujne fantazije. 5. „Mandolinata“ za klavir v e molu, zl. Viktor Parma. Glasba spominja na novošegnj italijanski slog, je melodijozna in prav lepa. 6. „Ptiček“, narodna za mešan zbor, zl. dr. Gustav Ipavec. Narodni značaj tu izbornou poudarja harmonizacija. 7. „Fuga“

nakloniti par najetih židovsko socialno demokratskih priganjačev s svojim izdajskim glasilom.

Našemu narodu kakor sploh krščanskemu ljudstvu bo pomagano le takrat, kadar se izvije iz spon židovskega moloha, kadar se temu molohu nadejejo jekleni okovi, — potem se le bo mogoča prava svoboda in pravi napredek narodov. A da se to zgodi čim prej, združiti se morajo vsi stanovni in složno na boj zoper moloha! One pa, ki hočejo neslogo, one sebične zdražbarje in narodne izdajalce pa ven iz naših bojnih vrst, — čim prej tem bolje za naš narod!

Učitelji sotrudniki pri „Tutti frutti“?

(Članek iz učiteljskih krogov.)
(Dalje.)

Četrto vprašanje je, ali smejo upati „Tutti frutti“ uspeha. Oni imajo namreč namen uničiti duhovščini vpliv na ljudstvo, posebno na deželi. Jaz menim, da si je zadala „Soča“ nalogo, kateri ne bode nikdar kos. Vpliv duhovščine vzdržujejo trije mogočni činitelji, katerih „Sočina“ roka nikdar ne omaja. Ti so: 1. omika, 2. oblast pouka in 3. posvetno imetje. — O vplivu omikanca na neomikanca mi menda ni treba govoriti. To „Soča“ priznava, a priznati pa tudi mora, da je na deželi, na vasi ravno duhovnik najbolj izobražen človek. O, to vé „Soča“ prav dobro, zato tudi meče tako skrbno mreže na nas učitelje, ki se ji zdimo za duhovnikom najbolj omikani. Za to našo omiko vé „Soča“ še-le v novejšem času; pred dvema letoma je bila „Soča“ menenja, da „brez duhovščine ni mogoče napredovati“. No, tačas ni mogla napredovati brez nje, zdaj pa hoče napredovati proti njej! Takrat se je rogala učiteljski omiki, zdaj ji je naša omika dobra, in še boljši so ji oni naši tovariši, ki so javkali, igrali vlogo razžaljenec in vpili po maščevanju, ko je delila „Soča“ učitelstvu pljuske in klofute; zdaj pa imajo toliko ljubezni do svoje časti kot poljski žid, ki se nam kobaca skozi okno v sobo, iz katere smo ga brenili skozi duri. „Soča“ bi zdaj, seveda le zaradi onih ji službujočih tovarišev naenkrat hotela, da bi bilo učitelstvo bolj splošno omikano, a za to bi mu bilo treba večjih študij in njim primernih plač. Naj nam pa pove „Soča“, kaj je storil za nas v dež. šol. svetu načelnik njenih nadzornikov? „Soča“ torej lahko vidi, da poteče še mnogo vode v morje, predno bode mogla v boju za vpliv na ljudstvo postavljati našo občno izobrazbo nasproti duhovščini. —

Drugi važen činitelj za duhovniški vpliv je oblast pouka. Na prvi pogled bi se zdelo, da se more meriti učitelstvo z duhovništvom vsaj v tem oziru. A tudi to ne gre. Mi smo le učitelji neodrasle

mladine, duhovnik pa je učitelj vsega rodu od zibelke do groba. Deček, ki je pod našim vplivom, nima s politiko nič opraviti, niti ne ve, kaj je to; mož volilec pa je bil in je v vedni dotiki z duhovnikom: ko se poroči, ko svoje otroke krsti, birmuje, zakopuje, ko hodi k spovedi, k pridigam, h krščanskemu nauku itd. Duhovnik ne uči le nedorasle mladine, ampak tudi mladeniče in dekleta, može in žene, starčke in stare žene, do katerih smo učitelji brez dotike, brez vpliva. Ta nedostatek občutimo učitelji žal prevečkrat. Komaj poredni paglavec odrase šoli, že se ne zmeni več za nas, ker vé, da ne pride nikdar več pod našo oblast.

Kak velikanski vpliv ima duhovnik na svoje vernike kot spovednik. Res je, da mora, kar se godi v spovednici, tudi ostati v spovednici, a verniki, ki hodijo k njemu k spovedi (in teh je večina), vidijo v spovedniku svojega zaupnika, kateremu odkrivajo najskrivnejše koticke svoje duše. — In tako bi se dalo naštet še toliko in toliko prilik in priložnosti, katere vodijo vernike k njih dušnemu pastirju ter jih podrejajo njegovemu vplivu. In ta vpliv ni od danes ali včeraj, ta vpliv je star, kakor je stara vera, in bode, dokler bode stala vera; kajti z vero je v najtesnejši zvezi, vera ga je vstvarila, vera ga vzdržuje. Cerkvena zgodovina nam vé povedati o velikanskih viharjih, katere je ta vpliv prestal. In česar niso zmogli mogočni vladarji in državniki, to hoče doseči časnikarsko revše, ki si je nadelo ime „Tutti-fruttista“!

Ta vpliv duhovnika na ljudstvo pospešuje tudi duhovnikovo posvetno imetje. Posvetno imetje je važen činitelj, ki podreja človeka človeku. Ne trdim, da je duhovnik najpremožnejši človek na vasi. A duhovnik nima družine in ima zato malo potreb. To pa je indirektno že samo na sebi imovitost. Kaki slabici smo učitelji v tem pogledu! Družine velike, plačice majhne! To sta občutila nekaj tudi bivša nam tovariša Tuma in Gabršček, zato nista več hotela z nami deliti te žalostne usode. (Prosimo: Tuma je moral zapustiti učitelstvo, ni bil tam za rabo! Op. ur.) Pobegnili sta od nas in pozabila na nas. Zdaj se pridno potegujeta za krčmarje, trgovce in obrtnike. Svobodno jima! Nemec pravi: Jedes Thierchen hat sein Pläsirchen. Naj le poskusita! Jaz sem prepričan, da ne najdeta na „oštirjih“, kar sta na duhovnikih izgubila. Hudo dé seveda človeku, ako izgubi molzno kravico. Pomilujemo ga. Ako je pa tako nemoder, da jo začne, izgubivši jo, „šinfati“ in preklinjati, potem se mu smejemo. Ali pričakujeta Tuma-Gabršček od svojih „Tutti frutti“ drugega uspeha? Smešno, ako bi ne bilo žalostno, da se ljudje, hoteči biti ljudstvu voditelji, tako brezvestno igrajo z njega srečo in prihodnostjo, dopuščaje tako infamno demoralizovanje njega mladine.

cev, ki so smatrali glasbo kot umetnost, koliko pa onih, ki so glasbo imeli za „Ohrenkitzel“!

Da pa je fuga zares to, kar ima biti, mora imeti še gladek glasbeni tok, ritmično življenje, katerega ne smejo motiti umetne glasbene kombinacije. Omenjena fuga se tudi lahko vspešno na klavirju igra. Paziti je, da se themata, ki so z vodoravnimi naznačena, izraznejše igrajo. 8. „Etude“ za klavir, zl. Risto Savin. Skladatelj je na klavirju doma. 9. „Pokojnici v slovo“, ženski zbor, zl. Fran Ferjančič. To je nežna, ljubka in mila pesem, ki izvrstno znači besedilo. 10. „Jaz nimam več palm“, samospev s klavirjem. Lepa, moderno-vzvišena skladba.

„Nove akorde“ iskreno priporočam vsem slovenskim glasbenikom in sploh slovenski inteligenciji. Tisek je krasan, papir je gladek in terpežen, cena je pa tako nizka, kakoršne pri taki obilici dobre glasbe zastoj iščem.

Danilo Fajgelj.

Dopisi.

Iz Gorice. — („Sočinemu“ kritikastru drugi odgovor). (Konec). Ravno tako smolo ima kritikaster z „maestoso“. Kot vzgojen Lah bi moral pač vedeti, kaj maestoso pomeni. Kar je veličastnega, to nosi v sebi znak velikih dimenzij bodi si v prostoru, času, moči, časti, itd. Drobni, šibki bitjem ne dajemo nikdar pridevka veličastnosti. Tu ima g. „kritik“ razlago izraza maestoso. Kar piše on o tem, je deloma nekoliko neokretne sofistike, deloma gole nevednosti. On piše: „To je res, da vojaška godba igra ces. himno bolj počasi, ali zakaj, tega g. M. ne ve, in ravno s tem, da se sklicuje na godbo, pokaže, da ne razume, kaj je „maestoso“, ker misli, da isti „maestoso“, je pravi pri petju“. — Da je g. M. maestoso počasi vzel, je dokazal, da si ga tako razlaga kot gori mi; iz istega vzroka ga jemlje tudi vojaška godba počasi. Kritikaster mora torej priznati, da g. M. in voj. godba v naziranju pojma „maestoso“ soglašata. Zdaj bi po človeški logiki vsakdo pričakoval, da bode sledila g. „kritika“ izjava, da to ni prav, in zakaj da ni prav. Ali ta izjava, posebno nje drugi del, bi mu bil pretir oreh. Kaj naredi torej? Vpraša se zakaj, ali namesto odgovora, ki bi logično moral navesti njegov lastni razlog, se izmuzne s suho negacijo: tega g. M. ne vé. Mi sodimo o g. Komelu, da ni zmožen take, če tudi neokretne, pa vendar prebrisane sofistike. Tu mu je najbrže kumoval patentirani „Sočin“ zavijun. S to sofistiko se pa mi ne damo slepiti. Ta sofistika nam kaže, da g. K. sam ne ve, zakaj bi bil „maestoso“ vojaškim godcem drugi nego pevcem. Z dokazi na dan, potem bomo mi govorili.

Oni mladenič, ki razgraja zdaj po „Soči“, ni ubog. Ako bi imel vsakdo tako premožne stariše, bi bilo iz marsikoga kaj nastalo. Če ni še prišel po tetki „Soči“ tako pomilovani mladenič na zeleno vejo, je sam kriv, ko nima nikjer obstanka, ko si prebira stan za stanom. Kolikor nam je znano, je šel ta mladenič „kukat“ v Rim s pomočjo večinom duhovniškega denara. Zdaj pa sodeluje pri listu, ki vpije „ti prokleti farji!“ od zore do mraka od mraka do dne. — Ali je to hvaležnost, ali je to značaj?

Proti koncu našega prvega dopisa smo podali gg. Komelu in Gabrščku kritiko o prvem nastopu Tumove „Gl. Matice“ pri pogrebu raj. J. D. vestno po vzorcu njiju kritike o gimn. sklepni maši. Naša kritika je bila gorostasna, kakor je bil gorostasen nje vzorec. Bila pa je dobro pripeljana „zafrkacija“, katero sta gospoda utaknila v žep. Niti „korajže“ nista imela reči, da je kritika naša krivična, tako ju peče vest zaradi njiju vzorca. „Zarad lepšega“ se vendar v odgovoru nekaj izgovarjata; vračata namreč krivdo na g. M. Gospoda se pa motita; g. M. ni iste nagrobnice nikdar učil. G. Komel mora torej že nositi odgovornost nauka. Pa recimo, da bi bilo nasprotno res, kaj ima to opraviti z našo kritiko? Ta je gospoda spekla, da sta jo le površno prečitata in je nista razumela. To bi bila pa lahko, ako bi bila abstrahirala iz naše kritike vse neresnice, ki so odgovarjale neresnicam v njiju vzorcu. Potem bi bila izpoznala, da je izvirala vsa nezgoda iz Komelove nezmožnosti v intoniranju in porazdeljevanju pevcev po glasovih. Kritika se ni pevec nič dotikala, ker niso bili tudi nič krivi. G. Komel, na Vas je, da rečete: Mea culpa! To je tudi tenorist P. prav dobro „pogruntal“. To je tisti P., ki je Vam, g. Komel, levite bral, ko ste sklicali skupno vajo za moške in ženske, predno ste posamezne glasove naučili. Pa da se vrnemo k odgovoru na našo kritiko! Gg. Komel in Gabršček sta pozabila, koliko slave je „Soča“ letos njih pevcem napela! „Soča“ se je v tem hvalisanju tako na vso sapo pehala, da ni imela za vse niti dovolj številk, niti dovolj superlativov. Zdaj pa vidita v teh izvrstnih pevcih naenkrat take slabice,

ki se ne morejo v enem večeru naučiti niti vaško-priproste nagrobnice. E, gospoda, „coprnija“ se Vama ni posrečila. Hvaležno pa jemljemo na znanje dragoceno „Sočino“ priznanje, da so peveci sedanje Tumove „Glasb. Matice“ bivši pevci g. Mrcine, da dr. Tuma in Gabršček sedaj žanjeta, kar je g. Mrcina sejal. To izpoved si utaknemo za ogledalo in jo pri priliki uporabimo.

Menimo, da nismo ostali g. Komelu v nobenem oziru dolžni odgovora. Če bi bili pa kaj pregledali, smo mu na uslugo. Nam je to zabava.

Iz Št. Petra. — Dne 5. t. m. je bila pri nas volitev novega županstva. Prejšnja leta ni bilo težko izbirati, ker je bil pokojni grof Coronini vedno enoglasno izvoljen, toda sedaj se je pa bilo treba ozreti po drugem možu, ki naj bi bil naslednik visokorodnega gosp. grofa. Pri posvetovanju, katero je bilo dan pred volitvijo, zedinili so se občinski svetovalci da volijo za župana posestnika in vrtnarja g. Jan. Bofulina, za podžupane pa posestnike Franca Černica, Janeza Nemca, Andreja Blažić in Miho Reščića. Tako so drugi dan tudi res volili. G. Janez Bofulin je bil izvoljen županom skoro enoglasno; edini, ki ga ni volil in ki se je čutil poklicanega, da bi tudi tu zgago delal, je bil zopet naš „Peter“, ki je pa sam mimogrede omenjeno tako prišel v občinski odbor, kakor Pilat v „Credo.“ Pametni možje so modrosti njegovih ust hrbet obrnili ter se mu pomilovalno posmehovali. To pa je našega „Petra“ razkačilo. Nezadovoljen s prvim „fiasco“, pričel je ugovarjati slovesnemu zvonjenju in streljanju, s katerim se je po stari navadi naznanilo celi občini, da ima zopet župana. Trdil je baje, da je vsled zvonjenja ljudstvo razburjeno. Toda, za odgovor je dobil zopet pomilovalen nasmeš, kajti splošno mnenje je bilo, da je razburjena Petrova pamet, ne pa ljudstvo.

Novemu gospodu županu, gg. podžupanom in ostalim svetovalcem pa ključemo: Bog Vas živi!

Iz Kobaridskega kota 2. sept. — Po naključju sem dobil v roke „Primorca“ od 30. avgusta t. l. Ko zagledam tu neki dopis „iz Kobarida“, mislil sem si: pa pogledjmo kaj je novega v Kobaridu, in ko proti koncu tega strupenega dopisa čitam o nekem g. Cirilu, mislil sem si, kdo da mora biti ta g. Ciril, katerega dopisnik straši, da bo moral „brez ušes zleteti iz Kobarida“, da ima ušesa „predolga“, in druge take reči.

Po kratkem premišljevanju sem se spomnil, da mora biti ta „uboga reva“ kobaridski kaplan. Za božjo voljo, sem si mislil, kaj se je pa ta gospod Kobaridcem toliko zameril, da ga bodo „za ušesa“ iz Kobarida vlačili?!

Jaz, ki Kobaridskega kaplana dobro poznam kot takega, moram reči, da je vse hvale vreden. On svoje duhovenske dolžnosti natančno izpolnjuje in je v vsem svojem zadržanju tak, kakoršnega si mislim, da mora biti pravi duhovnik. No in tacega duhovnika, da bi „za ušesa iz Kobarida vlačili“? Fej! Tako pisati more le zlobna in sovražna roka! A vzrok, da ga je „Primorec“ na tako infamen način napadel, tiči najbrže v tem, da gosp. kaplan svari ljudstvo pred čitanjem pohujšljivih časopisov, ker je to njegova sveta dolžnost. Morda Gabršček meni, da bode njegove časopise priporočal in pripomogel k temu, da „Tutti frutti“ pohujšajo še več naše mladine? Ko bi hotel Gabršček vse lepe reči nekaterih naprednjakov, posebno po mestih, v „Tutti frutti“ popisati, bi ne nastala samo demoralizacija, ampak splošna kužna bolezen.

Dve leti bodo, odkar je g. kaplan prišel v Kobarid in od takrat se ne spominjam, da bi ga bila „Soča“ ali „Primorec“ napadla, kakor ravno zdaj, ko je goriški naprednjaški „general“ po Kobaridu pohajal.

Gosp. kobaridski kaplan pa, ki je z zdravimi ušesi došel v Kobarid, upam,

ako ga Bog ne poljubi, bode tudi z zdravimi ušesi iz Kobarida odšel, ne pa kakor oni general, ki je hotel druge za ušesa vleči, pa je sam svoje nategnil tako, da si jih bode moral dva meseca zdraviti.

Iz Svetega. — Semenj sv. Tilha se je letos prav dobro obnesel, veliko število trgovcev je prišlo letos na ta semenj; pa tudi mnogo drugih ljudij je prišlo, ker je bil ravno na nedeljo in o lepem vremenu. Krčmarji so imeli mnogo opravila in veliko skupička tudi trgovci.

Kakor je bilo Vašemu cenj. listu že sporočeno, se je starinska cerkev v Svetem popravila iz državne podpore. Pri tej priliki je gospodarski svet ukrenil, da se cerkev poslika in olepša iz milodarov dobrih občanarjev. Poleg teh so darovali za slikanje cerkve še sledeči preč. gg. in sicer: dr. Ant. Gregorčič, deželni in državni poslanec 10 K. Jožef Tončič stolni vikar v Gorici 10 K, g. Ivan Abram, stolni kanonik 10 K, g. Franc Bunc, nadučitelj v pokoju (Komen) 2 K, g. Karol Pipan iz Preserij 1 K, za kar gospodarski svet izreka vsem najtoplejo zahvalo in kliče: Bog in sv. Tilih vam povrni obilo! Morda se najde še kaka dobra duša, ki se bo spomnila na Sveto.

Naši Tumovci so pa proti odredbi gospodarskega sveta glede olepšanja naše starinske cerkve, no, pa brez njih se bo stvar izvršila, ker delo je že začel izvrševati domači slikar Ivan Sternad iz Komna.

Letina je tu še precej dobra, le sena je malo, a turšica in ajda dobro kaže. Tudi trta obeta dobro, kjer je ni trtna uš uničila.

Pa ne samo vina se obeta obilo, tudi vodo so naši žejni Tumovci dobili. Gospodarski svet je namreč oba občinska vodjaka očistil in popravil ter mnogo novih žlebov priskrbel, tako, da se lahko vmiijejo v čisti vodi. Pa še vedno ne mirujejo.

Dne 18. avg. je bila dražba za pobiranje sejmarine od „štantov“ tja za napravo teh. Cena je bila 60 K, a nobeden ni hotel prevzeti. Tako je ostalo vse občini sami. Ker pa se je semenj vrlo obnesel, je našim dobrim prijateljem zdaj žal, češ, da je načelnik pri tem semnji „dosti zaslužil“, pa zahtevajo račun.

Da se pokaže dobiček, evo računa: Sejmarine se je nabralo kron . . . 61-60 od štantov 83-93 Skupaj kron . . . 145-53

Stroškov pa je bilo: Za pobiranje sejmarine kron . . . 10— za napravo stolov (štantov) in sicer od 48 stolov vsaki po 40 v 1920 od 235 desk à 6 v od vsake . . . 14-10 tri zgubljene deske 2-40 5 delavcem dnino 12-30 načelniku za vso zamudo in vožnjo . . . 8— Skupaj kron . . . 66—

Čistega dohodka je torej 79-53 kron torej 19 K 53 v več nego je bila vzklicna cena pri dražbi. Zdej, kdor kej vej, nej gra naprej.

Načelnik J a z b e c.

Politični pregled.

Notranja politika.

Pogajanja vlade z voditelji večjih parlamentarnih strank, na podlagi katerih se ima zasnovati program bližnjemu državnoborskemu zasedanju, so se že začela. Te dni se je pogovarjal v ta namen ministerski predsednik dr. Koerber s poslancem D e y m o m, zdaj pa pride na Dunaj tudi načelnik češkega kluba dr. Pacák in tudi z njim se začne dr. Koerber pogajati. Dne 10. t. m. se povrne s svojega dopusta minister Rezek in tedaj bodo že vsi ministri na Dunaju. Potem se začno koj ministerska posvetovanja glede končne določitve programa za prihodnje državnoborsko delovanje, ki se predloži cesarju v Najvišje odobrenje.

Deželnozbornske volitve v Galiciji.

V četrtek so volile na Gališkem kmečke občine v deželni zbor. Izvoljenih je bilo 45 kandidatov konservativne stranke, katere je predlagal takozvani „poljski centralni volilni odbor“. — Ta

stranka je pridobila 7 novih mandatov. Rusini zmagali so v 13 volilnih okrajih, dočim so imeli poprej 15 sedežev v deželnem zboru. Zmerna stranka zmagala je v 4 okrajih; ljudska poljska stranka dobila je samo 3 mandate, dočim jih je imela dosedaj 7. Stranka Stojalovskega, katero je zastopal dozdej on sam, zastopana bode poslej po 4 poslanceh; stranka agrarcev je dobila 3 mandate. Demokratje obdržali so svoja dva mandata in antisemitje tudi svojega jedinega. Torej izvoljenih je bilo vseh skupaj 74 poslancev.

Vojna v južni Afriki.

Glasovi z bojišča postajajo čimdalje resnejši. Dočim je zdaj v Oranje in Transvaalu skoro popolen mir, kajti v obeh teh burskih republikah je vse opustošeno in požgano in se ne vrše že več časa nikaki resni boji na tem ozemlju, dočim pravimo vlada v teh dveh republikah oni mir, ki ga vidimo na pogorišču, pa je tem huji grom in hrup v Kapu. Iz Oranje in Transvaala tja ubegle Bure je sprejelo tamošnje, angleškega krutega gospodarstva do grla sito prebivalstvo z veseljem in se pridružilo ustanovi. Vse je po koncu, več stotisoč kaptiskih Burov in Angležev samih je stopilo pod orožje. Vse se pripravlja za poglaviti napad, s katerim se namerava streti angleško armado. Angleži so v veliki stiski, ker jim manjka vojakov in živeža, a jih že tudi tare nastopajoča vročina. Angleška vlada nabira povsod prostovoljce, a brez posebnega uspeha, ker se bojé afriškega podnebja. Angleški agentje celo slepe ljudi, da jih rabijo za naseljenje, ko pa bi jih spravili v Afriko, bi morali stopiti pod orožje. Ker Angleži s svojimi ranjenimi prostovoljci tudi jako grdo ravnaajo, da jih odpuščajo brez pomoči in podpore, se malokdo več dá premočiti od angleških agentov.

V takem položaju se nahaja zdaj angleška stvar v južni Afriki in vse kaže na to, da bo res vojne kmalu konec, a ne v korist Angležev, marveč Burov.

Domače in razne novice.

Imenovanja. — Poština vezbenikoma sta imenovana Karol Kavčič iz Gorice in Josip Rezhak iz Gradišča.

Gosp. profesor Josip Žilih je imenovan profesorjem na tuk. c. kr. realki in ne na gimnaziji, kakor se je pomotoma poročalo v zadnji številki našega lista.

Za „Šolski Dom“ je izročil predsedništvu Josip Skočir, dekan v Devinu, 60 K.

Prejelo upravnništvo: Štefa Kinderčev K 20. Presrečna hvala.

Začetek šolskega leta v Gorici.

— Na c. kr. gimnaziji prične šolsko leto dne 18. sept. Sprejemanje v I. gimn. razred bode dne 11. in 12. sept. od 9.—12. ure predp. Sprejemne preskušnje bodo od 14. do 17. sept. Dijaki, kateri so bili že lani v tem zavodu, zglasiti se morajo do 17. sept.

Sprejemanje v slovensko c. kr. pripravljavnico bode dne 15. septembra. Učenci, ki hočejo biti sprejeti, morajo prinesiti spričevalo dovršenega III. razreda ljudskih šol.

Na c. kr. realki prične šolsko leto dne 16. septembra. Sprejemanje v I. razred, kakor tudi v italijansko pripravljavnico bode dne 16. in 17. t. m. Dijaki, kateri so bili že lani v tem zavodu, zglasiti se morajo od 16. do 18. septembra.

Uravnava potoka Birse (Versa).

— Dne 3. t. m. je bila na licu mesta posebna komisija sestojeca iz odposlancev tržaškega namestništva, deželnega odbora goriškega, okrajnega glavarstva gradiškega in nekaterih inženjerjev ter zastopnikov interesovanih občin. Ta komisija je obšla potok Birso in ob njegovem toku od Vipolž do izliva v Idrijo. Zastopnik dež. odbora dr. Verzeznassi je izjavil, da bode deželni odbor priporočal dež. zboru kak prispevek k stroškom za uravnavo tega potoka, ki je jako potrebna. Za zdaj bi bilo potrebno najmanj 50.000 K, da bi se delo moglo pričeti tekom tega leta.

„Sočine“ laži in sumničenja. — „Soča“ piše v predzadnji številki, da smo mi prinesli vest, da je najvišje sodišče na Dunaju potrdilo razsodbo deželnega kot kazenskega sodišča v Trstu, s katero je bil Gabršček obsojen na dva meseca zapora. „Soča“ pa ne more drugače, nego da laže in laže, o tem se prepriča lahko vsakdo, ako vzame v roke predzadnji številko našega lista ter čita v njej našo notico naslovljeno „Potrjena obsodba“. Tam ne stoji pisano, da je najvišje sodišče potrdilo razsodbo deželnega kot kazenskega sodišča v Trstu, s katero je bil A. Gabršček obsojen na dva meseca zapora, ampak rečeno je,

da je od najvišje instance bila potrjena razsodba, s katero je bil Gabršček obsojen na dva meseca ječe. Torej kakor rečeno: „Soča“ mora lagati. A da je vse kaj drugega ječa in vse kaj drugega z a p o r, o tem naj se prepričajo „kunštni“ uredniki „Soče“ pri svojih — juristih.

Iz vrst „Sočinih“ ali bolje rečeno: izmed vrst tega „kunštnega“ lista, škili pa neko prikrito očitaje. Pobalinski pisun omenjenih vrst pravi namreč, da se je dr. Gregorčič „veliko trudil, da bi uničil“ itd. itd. Pravi pa tudi pisun, da bode povedal „o priliki“, „kod in kje je dr. Gregorčič „drsal“ da bi uničil“ itd. itd. Mi smo sicer prepričani, da ne bode ta pobalinski pisun nikdar „povedal“, kod in kje da je „drsal“ dr. Gregorčič v tej zadevi, kajti na njegove „bomo“ ne dá nikdo več piškavega oreha, ker ne pride ž njimi navadno nikdar na dan in tiči v njih le perfidno sumničenje, kakoršnega je zmožen jedino le ta pisun.

Označiti smo hoteli le način pisave tega revolverzurnala, ki hoče doseči efekt s takim sumničenjem ter slepiti svoje kratkovidne čitatelje, češ: Vidite! Tu ni vse kakor bi bilo moralo biti...

Kar pa piše ta pisun o „razburjenju“ ogromne večine slovenskega prebivalstva“ vsled te razsodbe, bode vzbudilo pač le pomilovanje in smeh pri ogromni večini slovenskega prebivalstva.

Objava. — Podpisani obžaluje vse, kar je žalivega govoril o č. g. župniku B. Grčič, ga iz lastnega nagiba prosi odpuščanja in z možko besedo obeta in se zavezuje pred podpisanimi pričami opustiti strankarstvo, ter se ne več pečati z „napredno“ stranko.

Zavezujem se to objavo priobčiti v „Soči“, v „Gorici“ in v „Primorskem Listu“.

V Gorici, 6. septembra 1901.

Josip Brankovič.

Jakob Škarabot Franc Škarabot Anton Mervič.

Dostavek uredništva. Ako bi vsi „Sočini“ dopisniki, poročevalci in zaupniki „narodno-napredne“, spoznavši krivice in laži, katere so s svojimi dopisi priobčeni v „Soči“ ter s svojimi ustnimi sporočili v „Sočinem“ uredništvu, prizadejali miroljubnim in za blagor slovenskega ljudstva delujočim osebam, posnemali hvalevredni izgled podpisance predstojee „Objave“, potem bi videli, kako hitro bi se izpraznila — lažitorba.

Iz zahodnih Brd. Pišejo nam: Poleg imenovanih „velikih počitnic“ imajo naše ljudske šole tudi nekaj malih počitnic o raznih prilikah — posebno ugodne so počitnice ob četrkih vsakega tedna; kajti redni trgi so v Gorici — ravno ob četrkih. Koliko prilik za prodajati in kupovati!

Nekega četrta popoldne je prisopel na Dobravo učeni „popotnik“ iz Kožbare, ves oguljen od „Tumo-vega jarma“, ter tukaj na drobno prodajal svoje bedaste nazore o spovedi, dokler mu niso navzoči Nandoti „križ“ naredili. Kupčija je bila po ceni!

Vabilo. — Načelnštvo podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Kobaridu naznanja, da bode letni občni zbor dne 12. septembra ob 2. uri popoldne v prostorih gostilne „pri Blažu“.

Napad na predsednika severno-ameriške republike. — V Buffalu, kjer je zdaj razstava, se je mudil včeraj tudi Mac Kinley, predsednik republike. Hkratu se mu približa neki človek, ga zgrabi z levico za desno roko, z desnico pa sproži nanj dva strela iz revolverja. Zadel ga je na levo stran v prsa in krogla je šla skozi telo v čreva. Rana je smrtna. Napadalec so prijeli, a njegova identiteta ni še dognana.

Ženska padla z drugega nadstropja. — V ulici Mattioli št. 8 je stanovala 50-letna gospa Hohenberger. V terek zjutraj je razobešala na hodniku II. nadstropja perilo. Da bi si delo olajšala, pristavila je stolico in stopila nanjo. A nesreča je hotela, da je pri obešanju zgubila ravnotežje in padla čez ograjo na dvorišče in se tako močno poškodovala, da je že isto popoldne umrla.

Samomorilec ranil svojega rešilca. — V nedeljo 1. t. m. okolo polnoči šel je nekoliko pijani Peter Donda v Moraru v Furlaniji domov mimo nekega dvorišča, na katerem je stal voz z navzgor povzdignjenim ojesom. Ne vese zakaj, ali Dondi skočila je v glavo misel, da se hoče na oje — obesiti. In res, kmalu je visel na njem! Koj potem pa pride mimo njegov bratranec Alojzij. Ko zagleda višavega Petra, pokliče na pomoč nekaj prijateljev, s katerimi je bil poprej v družbi in od katerih se je ločil malo korakov od nesrečnega kraja. S pomočjo teh je srečno snel obešenca ter mu rešil življenje. Ko se je pa obešenec

nekoliko zavedel, vzel je iz žepa dobro nabrušeni nož ter začel tako hudo mahati po bratrance-rešilcu, da ga je trikrat prav nevarno ranil. Ranjenca prepeljali so v Kormin k zdravniku, ponesrečenega samomorilca pa so peljali drugi dan v zapor.

Izpred sodišča. — Neki Podgornik iz Ravnice je hotel vkrasti pred nekoliko časom Štefanu Ceju iz Voglarjev kos slanina, ki je tehtala okoli 50 kilog., ali imel je smolo, kajti Cej ga je zasačil pri tem nepoštenem podjetju. V četrtki je bila proti temu nepridipravnemu kazenska obravnava in sodišče ga je obsodilo na jeden mesec ječe.

Podpore za obrtne šole. — Ministerstvo za uk in bogočastje je nakazalo te dni sledeče podpore za obrtne šole in sicer: za ono v „Šolskem Domu“ v Gorici 2200 K, za klesarsko šolo v Nabrežini 2100 K, za zidarstvo šolo v Renčah 1400 K in za pletarsko šolo v Fojanu 1500 K, a za italijansko obrtno šolo v Gorici 2800 K.

Na c. kr. pripravnički za srednje šole na Proseku bode upisovanje učencev 16., 17. in 18. septembra; dne 17. septembra (torek) bode začetek šolskega leta s sv. mašo ob 8. uri zjutraj in dne 20. septembra začne redni šolski pouk.

K upisovanju morajo pripeljati učence stariši ali njihovi namestniki; predložiti morajo krstni list, zdravniško spričevalo o cepljenju koz in o zdravih očeh ter zadnje šolsko spričevalo. Vodstvo c. kr. pripravničke za srednje šole, Prosek, dne 3. septembra 1901. Voditelj: Ivan Marija Martelanc.

Trasiranje železnice od Jesenic do Gorice in od tu do Trsta se prične prej kot prej. Oddelek inženjerjev, ki je v ta namen postavil svoj sedež v Gorici, se z vso hitrostjo pripravlja na to delo. Ministerstvo za železnice je izdalo posebno okrožnico, v kateri se pozivljejo županstva in stranke, posebno zadnje, da naj ne delajo ovir pri tem delu. Škoda, ki bi se morala neizogibno na kakem zemljišču pri merjenju železnice kakemu posestniku zgoditi, se bode primerno poplačala. Ako bi nastala kje kaka nasprotstva med strankami in inženjerji, je poklicana najprej politična oblast, da posreduje med njimi. Inženjerjem se naroča, da se kolikor mogoče izogibljuje škoda na obdelanem polju, tam pa, koder bo tekla železnica skozi kak gozd ali kako mejo, je torej potrebno posekati, da se drevesa posekajo, odškodoval se bode posestnik na podlagi cenitve in dogovora z občinskim predstojnikom in stranko. Ako bi se pa ti ne mogli pogoditi, potem je odprta stranki civilna tožba. — Priporoča se strankam, naj bodo v svojih zahtevah zmerne, posebno se pa še priporoča, da se ne ruje kolov in ne uničuje drugih znakov, ki so potrebni pri merjenju železnice.

Predor med Podbrdom in Bohinjem. — Od bohinske strani so prišli pri vrtanju predora že 430 metrov v goro. Plasti so večinoma peščene in kamenite, četudi ne obstajajo iz prav trdega in za zidanje sposobnega kamnja, vendar se mora rabiti za rušenje istih dinamit. Od podbrdske strani so pa prišli 240 metrov v goro. Med raznimi kamenitimi plastmi se nahajajo tudi male neznatne premogove sledi. Od bohinske strani izdolbejo predora povprečno 2 metra na dan. Zdaj pa se bode delo oddalo privatnemu podjetniku in sicer kakor se čuje, C e c o n i j u t. j. onemu, ki je izkopal pred leti še precej dolgi arlski tunel na Tirolskem; dozdaj vrtajo z rokami, potem pa se bo vršilo delo s pomočjo posebnih strojev. Na vsak način upajo, da bode predor v 3 letih popolnoma dokončan.

Bankovci po 10 gld. prejemale se bodo kot plačilo pri vseh uradih in blagajnicah le še do 28. februarja 1903. Od 1. marca pa do 31. avg. 1903 pa jih sprejemata le še v zameno centralni banki na Dunaju in v Budimpešti in njima podrejene filijale. Od 1. sept. 1903 naprej pa se bodo sprejemali desetaki v zameno le pri zgorej navedenih dveh centralnih bančnih institutih. Po 31. avgustu 1909 pa odpade vsaka dolžnost banke vsprejemati ta denar pod kakršnimi koli uveti.

Dom in Svet št. 9 prinaša naslednjo zanimivo vsebino: Dr. Janez Gregorij Dolničar. Spisal Viktor Steska. — Spomini, zložil Anton Medved. — Od hiše do hiše. Povest iz našega kraja. Spisal Podgoričan. (Dalje). — Bršljan in bodičje. 16., 17., 18. Zložil Anton Medved. — Oranže in citrone. Pod italijanskim nebom utrgal Fr. S. Finžgar. (Dalje). — Marko Marulić. Napisal profesor Ivan Steklasa. — Nade. Zložila Ljudmila. — Sam. Zložil Leo Levič. — Zvečer. Zložil Anton Medved. — Konture. Spisal F. S. Pavlič. (Korec). — Zelja. Zložil Anton Medved. — Drobnogled in drobni svet. Spisal ka-

nonik Ivan Sušnik. (Dalje). — Na skajnih mejah vročine in mraza. Spisal profesor dr. Simon Šubie. (Dalje). Ponesrečena eksistenca. „Moderna“ zgodba. Spisal I. M. Dovič. — O šahovi igri. Sestavil E. I. (Konec). — Književnost: Slovenska književnost. Hrvaška književnost. — To in ono. — Slike: Janez Jurij Thalitscher pl. Thalberg. — Ženski potret. Risal A. Koželj. — Vinjeti. — Angel varih. Kip Iv. Zajca. — Napravljanje neveste. Slikal Anton Koželj. — Vodnikova kočna na Velem polju. Fotogr. Lergetporer. — Levi napadajo žirafa. — Mačja godba.

„Slovenski učitelj“ prinaša v svoji 17. številki to le vsebino: V službi liberalizma. — Šola in socialno vprašanje. (Po Willmannu spisal N.) — Srce. Pedagogiška študija. VII. Temperament in srce. — Varčni otroci. — Dopisi. — Slovstvo. Šolske vesti. — Drobtine.

Nova šola družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. — Iz Voloske prihaja vesela vest, da je družba sv. Cirila in Metoda za Istro ustanovila ondi novo hrvaško šolo, v katero se je upisalo takoj 80 hrvaških otrok — dočim imajo Italijani v svoji tamošnji javni ljudski šoli le — 25 otrok in dve učiteljski moči.

Mesto Bolcan brez vojakov. — Ker so se pred nekaj časom dogajali v mestu Bolcanu (Bozen) na Tirolskem večkratni spori med avstrijskim vojaštvom in tamošnjimi domačini, je avstrijska vlada iz tega mesta popolnoma odzvela garnizijo. Za prebivalstvo pomeni pa to veliko izgubo in mestni svet bolcanski se je obrnil v tej zadevi na korno poveljstvo, da-li je to resnica, a dobil je odgovor, da je dotična odredba nepreklicna. In tako bode odslej mesto Bolcan brez vojakov.

Strašni požari v Rusiji. — Iz Rusije prihaja vedno več vesti o groznih požarih v mestih in vaseh. Škoda velika. V okolici Petrograda gore velikanska skladišča šote, vneli so se tudi gozdi, ki gore z velikanskim plamenom. Ozračje je napolnjeno s tolikim dimom, da se skoro dihati ne more. Iste vesti prihajajo iz Rjuzana, Kostroma, Alatyra, Karkova in vse okolice Volge. Na Volgi se ne more vršiti reden promet z ladjami, ker je ondi vsled ob bregu gorečih gozdov tak dim, da ni mogoče na vodi orienrirati se. V Varšavi je pogorela vojašnica, v Karkovu pa velika tvornica industrija Aleksejeva, kateremu je požar uničil blaga za skoro tri milijone rubjev.

Sprejmejo se pod ugodnimi pogoji **učenke ali učenci na stanovanje in hrano** v ulici Riva Corno št. 10 II. nadstr.

Sprejme se **na stanovanje in hrano dva do tri učence.**

Oglasiti se je v ulici Municipio h. št. 3. v pritličju.

Glasovir

v dobrem stanu se odda za 140 K. Kje, pove uredništvo.

Objava.

Podpisano vodstvo naznanja, da se prične šol. leto na c. kr. pripravnički za učiteljska v Sezani dne 16. septembra t. l. Istega dne se bode vpisovalo učence, dečke, kateri so že dovršili 14. leto in si prisvojili primerno znanje na kakej večji ljudske šoli ali na kakem drugem sličnem učnem zavodu. K zglastitvi se zahteva:

- a) krstni list,
- b) zadnje ali pa odpustno spričevalo ljudske šole ali kakega drugega učnega zavoda,
- c) zdravniško spričevalo in
- d) spričevalo o cepljenju koz.

Za obiskovanje tega učnega zavoda se ne plačuje nič šolnine, marveč daje se pridnim in siromašnim učencem nekoliko državne podpore.

Vodstvo c. k. pripravničke za učiteljska v Sezani, dne 25. avgusta 1901.

Al. Bajec
voditelj.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Blag. gosp.
Gabrijel Piccoli,
dvorni založnik Nj. Svetosti papeža Leona XIII. v Ljubljani.

Podpisane si usoja naznaniti Vašemu Blagorodju, da je doposlana tinktura za želodec rabila z dobrim vspehom pri želodčnem ter črevesnem kataru kakor tudi v boleznih na jetrah in obistih.

Gradec, dne 2. februarja 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Blag. gosp.

Gabrijel Piccoli,
Ljubljana.

Že mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo na bolečinah v želodcu in nerednostih v črevesih, da uporabljajo Vašo izvrstno želodčno tinkturo, koja sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim vspehom. Z od. spoštovanjem
Momjan (Istra), 6. oktobra 1900.

Don Peter Franceschini,
župnik.

Naznanilo.

Ker se me išče še vedno na Travniku št. 11, kjer sem delal prej in je sedaj tam fotograf Marega, javljam s tem slavnemu občinstvu, da se nahaja moj novi atelijé že dve leti v

Gosposki ulici

št. 7 II. nadstr. v hiši „Gor. ljud. posojilnice“, kjer je tudi „Krojaška zadruga“. Atelijé je v vsakem oziru najmodernejši, najlepši, največji v Gorici, ter urejen velikomestno.

Priporoča se tudi v bodoče naklonjenosti slavnega občinstva, bilježim se z odličnim spoštovanjem

Ant. Jerkič,

odlikovani fotografski zavod
v Gorici, Gosposka ulica 7.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripravljuje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, ozioroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwentnerju v Ljubljani in Florijanu v Kranju.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izberi, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Olje za sluh

po višjem stabnem zdravniku
dr. Schmidt-u

je popolnoma prosto škodljivih tvarin iz eteričnih in rastlinskih olj. To olje je priporočeno po slavnih zdravnikih za ušesne bolezni dr. G. Hammerschmid in dr. Goldmann, kakor najboljši in najgotovše zdravilo za vse ušesne bolezni ter se vže nad 25 let rabi z najboljšim vspehom.

Steklenica tega olja z navodom v dobiva se po 4 K v lekarni g. **CRISTOFOLETTI** v Gorici.

Harmonij

s 5 oktavami v dobrem stanu se odda za 500 kron. Kje, pove uredništvo.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi

„Narodna tiskarna.“

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marjanje“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenci in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 25,
(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko, Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevega mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Ravnokar je izšla v „Narodni Tiskarni“ knjižica:

TRI IGRE

za žensko mladino.

Prosto poslovenil

E. Klavžar.

Knjižica se dobiva v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, ulica Vetturini 9, in pri knjigotržcu Pallichu v Gorici na Travniku mehko vezana po 40 vin. po pošti 3 vin. več.